

Tři hnízdění konipasa horského (Motacilla cinerea).

Alois Dobrovolný, Kamenná

Otázka třetího hnízdění konipasa horského není dosud uspokojivě vyřešena. KLUZ (1943) zná jen dvě hnízdění a podobně i NIETHAMMER (1937), který však uvádí i případ tří na sebe navazujících hnízdění v jednom hnízdě. GÜNSCHE (1969) píše o pravděpodobném třetím hnízdění na německé straně Krušných hor. HEYN (1969) zná případ kroužkované samice, která v letech 1965 a 1967 zdárně vyvedla po třech hnízdech. Autor však z opatrnosti před zevšeobecněním uvažuje, zda nejde o individuální případ jedné samice. V nejnovější literatuře u nás uvádí "HAVLÍN (HUDEC a spoluprac., 1983)", že třetí hnízdění je pravděpodobné.

V roce 1983 jsem zjistil v obci Kamenná, okres Jihlava, pod mostem přes Zlatý potok u železniční stanice trojí hnízdění konipasa horského, která na sebe navazovala. I když staří ptáci nebyli označeni, domnívám se, že to byla tři normální hnízdění v jedné sezoně.

9. 5. 1982 jsem kroužkoval v hnízdě na jižním pilíři mostu šest asi devítidenních mládat, která se později vyvedla.

13. června 1982 bylo ve hnízdě na protějším pilíři pět asi sedmidenních mládat a jedno neoplozené vejce. Mladí, které jsem okroužkoval, se zdárně vyvedli.

14. července 1982 se líhli tři mladí z původní násady šesti vajec v prvním hnízdě na jižním pilíři. 18. července však bylo hnízdo zničeno.

Pokouším se o rekonstrukci průběhu tří hnízdění. Předpokládám, že samice snášela vejce každý den, začala sedět po snežení posledního; doba sezení trvala 13 dní a mláďata se vyváděla po 14 dnech. KRÁL (1977) zjistil dobu sezení na třech hnízdech 12, 12 a 13 dní, dobu krmení v hnízdě 1x 13 a 5x 14 dní. Stavba prvního hnízda začala asi 10 dubna, samice snášela od 13. dubna, 19. dubna začala sedět na snůšce a 1. května se líhla mláďata, která se asi 14. května vyvedla. Asi pět dní měli staří na výchovu vyvedených

mládat a stavbu druhého hnízda, do kterého začala samice snášet asi 20. května a mláďata se vyvedla asi 20. června. Po šesti dnech péče o vyvedená mláďata druhého hnízdění začala samice asi 26. června snášet a 15. července se líhla mláďata. Kdyby nebylo došlo ke zničení hnízda 18. července, vyvedla by se mláďata asi 29. července a staří by o ně pečovali asi do 4. srpna. Na tři hnízdění by tedy měl pár konipasa horského dobu asi od 10. dubna do počátku srpna. HLADÍK (in. litt.) našel 25. 7. 1982 pět asi týden starých mládat ve zdi splavu u elektrárny v Polné.

V roce 1983 hnízdila na stejném místě 3x samice s kroužkem M 933604, okroužkovaná 4. dubna a kontrolována 14. května při prvním hnízdění. V tomto hnízdě se vyvedlo pět mladých, kroužkovaných 9. května ve stáří asi 10 dní. Šest mladých druhého hnízdění ve stáří asi 10 dní bylo kroužkováno 19. června tamtéž a samice M 933604 potom kontrolována. Zahnízdila pod mostem i potřetí. U hnízda byla chycena do sítě 22. července a 27. července tam byla kroužkována tři mláďata stará asi 7 dní. Je zajímavé, že samce se mně nepodařilo chytit.

Uvedené případy dokazují, že třetí hnízdění konipasa horského bude pravděpodobně častější, než se dosud předpokládalo.

Literatura:

- GÜNSCHE, W., 1969: Gattentreue bei Gebirgsstelzen. Der Falke 16: 31.
HEYN, D., 1969: Gebirgsstelzennotizen. Der Falke 16: 376-379.
HUDEC, K. a spoluprac., 1983: Fauna ČSSR, Ptáci 3. Academia Praha
KLUZ, Z., 1943: Ornitologické tabulky. Praha
KRÁL, M., 1976: Hnízdění konipasů horských - Motacilla cinerea Tunst. v polobudkách. Zprávy MOS Přerov 1976: 124-127.
NIETHAMMER, G., 1937: Handbuch der deutschen Vogelkunde I. Leipzig.